

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a Debrecenben, 2012. április hó 5. napján tartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

í t é l e t e t :

A jelentős kárt okozó üzletszerűen elkövetett csalás büntette és más bűncselekmények miatt I.rendű vádlott és társa ellen indított büntetőügyben a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 2011. évi június hó 3. napján kihirdetett 7.B.566/2008/96. számú ítéletének az I. r. vádlottra vonatkozó részét megváltoztatja az alábbiak szerint:

A vádlott bűnösségét további 1 rb. csalás büntettében (Btk. 318.§ (1), (2) bekezdés c) pontja, (6) bekezdés b) pontja) is megállapítja.

A börtönbüntetés tartamát 4 (négy) év 2 (kettő) hónapra súlyosítja.

I. r. vádlott vonatkozásában 16.800.000 (Tizenhatmillió-nyolcszázezer) Ft értékben vagyonekobzást rendel el.

Az I. r. vádlott további az elsőfokú eljárásban felmerült 81.600 (Nyolcvanegyezer-hatszáz) Ft bűnügyi költség megfizetésére köteles.

A II. r. vádlottra az elsőfokú bíróság ítélete 2012. január hó 18. napján jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletének jelzett részét helybenhagyja.

A jelen nem lévő I. r. vádlott a kézbesítéstől számított 8 (nyolc) napon belül fellebbezéssel élhet.

I n d o k o l á s :

A Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 2011. június 3. napján kihirdetett ítéletével I. rendű vádlottat 2 rb. csalás büntette (Btk. 318. § (1) bekezdés és (2) bekezdés c) pont, (6) bekezdés b) pont), 1 rb. folytatólagosan elkövetett közokirat-hamisítás büntette (Btk. 274. § (1) bekezdés b) pont) és 3 rb. közokirat-hamisítás büntette (Btk. 274. § (1) bekezdés c) pont) miatt halmazati büntetésül főbüntetésként 3 év 6 hónapi börtönre, mellékbüntetésül 4 év közügyektől eltiltásra ítélte.

A szabadságvesztés büntetésbe beszámítani rendelte az I. rendű vádlott által előzetes fogvatartásról töltött időt.

... I. rendű vádlottat további 1 rb. csalás büntette (Btk. 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont, (7) bekezdés b) pont) elkövetésének vádja alól felmentette.

... II. rendű vádlottal szemben a 2 rb. bűnsegédként elkövetett csalás büntette (Btk. 318. § (1) bekezdés és (2) bekezdés c) pont, (6) bekezdés b) pont) miatt folyamatban lévő büntetőeljárást megszüntette.

Az elsőfokú bíróság kötelezte az I. rendű vádlottat, hogy az ítélet jogerőre emelkedését követő 15 napon belül a ... Rt. sértett, mint magánfél részére 20.596.335,-Ft tőkeösszeget kártérítés címén, továbbá ezen összeg 2006. március 24. napjától számított törvényes kamatait fizessen meg.

Kötelezte továbbá 123.580,-Ft megfizetésére eljárási illeték címén az állam részére külön felhívásra.

Kötelezte I. rendű vádlottat az eljárás során felmerült 84.575,-Ft bűnügyi költségről 2.975,-Ft bűnügyi költség megtérítésére az állam részére külön felhívásra, a bűnügyi költség fennmaradó részét - 81.600,-Ft-ot - az állam viseli.

Az ítélet ellen a kihirdetését követően az ügyész ... I. rendű vádlott terhére a részbeni felmentése miatt, ... II. rendű vádlott terhére a büntetőeljárás törvényes vád hiányában történő megszüntetése miatt, az I. rendű vádlott és védője enyhítés érdekében fellebbeztek.

A II. rendű vádlott és védője nem éltek jogorvoslattal.

A fellebbviteli főügyészség az I. rendű vádlott vonatkozásában indítványozta, hogy az ítélet tábla változtassa meg az elsőfokú bíróság ítéletét és ezen vádlott bűnösségét állapítsa meg, további a Btk. 318. § (1) bekezdésében meghatározott, de figyelemmel a (2) bekezdés c) pontjára, a (6) bekezdés b) pontja szerint minősülő jelentős kárt okozó üzletszerűen elkövetett csalás büntetében, büntetését súlyosítsa, vele szemben alkalmazzon vagyonek Kobzást 16.800.000,-Ft erejéig a III. tényálláspontot illetően.

... II. rendű vádlott terhére bejelentett ügyészi fellebbezést a fellebbviteli főügyészség a Be. 357. § (2) bekezdés első mondatára figyelemmel visszavonta 2012. január hó 18. napján, így az elsőfokú bíróság ítélete ... II. rendű vádlottat érintően ezen a napon jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

Az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét az azt megelőző bírósági eljárással együtt a fellebbezéssel érintett I. rendű vádlottra a Be. 349. § (1) bekezdése alapján teljes terjedelmében felülbírált és megállapította, hogy a megyei bíróság az eljárási szabályok maradéktalan betartásával lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként túlnyomórészt megalapozott tényállást rögzített, az csupán egy kisebb részben hiányos, azonban a hiányosság az iratok tartalma alapján, illetőleg ténybeli következtetéssel pótolható a Be. 351. § (2) bekezdés c) és d) pontjaira figyelemmel. Az említettek folytán az ítélet tábla a Be. 361. § (1) bekezdése, illetőleg (2) bekezdése a) pontja alapján nyilvános ülést tartott az ügyben.

A megyei bíróság ítéletének tényállása a 9. oldalon alulról a második bekezdésben a „fénykép” megjelölést követően az alábbiakkal egészítendő ki:

- ismeretlen személy által, ismeretlen körülmények között, ismeretlen módon történő „kicserélését” kifejezéssel bezárólag.

Az 1. tényálláspontot illetően a 10. oldalon az ingatlan 46.650.000,-Ft-os forgalmi értékének meghatározását követően az alábbi bekezdések tüntetendőek fel:

Az I. rendű vádlott a hamis okirat benyújtásával a földhivatalban eljáró és a bejegyzést eszközöző hivatalos személyt megtévesztette, és az ingatlan eredeti tulajdonosának az ingatlan értéke erejéig, 46.650.000,-Ft összegben kárt okozott, mivel az ingatlan feletti rendelkezési jogát időlegesen elveszítette. Az I. rendű vádlott az általa benyújtott hamis adásvételi szerződés alapján közreműködött abban, hogy a ... Körzeti Földhivatalban a közhitelű nyilvántartásba valótlán adatok bejegyzésére kerüljön sor. Az I. rendű vádlott célja a hamis adásvételi szerződés benyújtásával az volt, hogy az ily módon ... nevére kerülő ingatlanra ... nevében jelzáloghitelt vegyen fel.

Az okozott kár megtérült.

Az elsőfokú ítélet 12. oldaláról az utolsó bekezdés, illetőleg a 13. oldalról az első bekezdés beemelendő az 1-es tényállásponthoz.

Az ítélet 7. oldalán a vádmódosítást illetően a 4. bekezdésben az is részletezendő, hogy az 1-es tényálláspont kapcsán az ügyész perbeszédében 1 rb., a Btk. 318. § (1) bekezdésében meghatározott, de a (2) bekezdés c) pontjára tekintettel a (6) bekezdés b) pontja szerint minősülő jelentős kárt okozó üzletszerűen elkövetett csalás bűntettének megállapítását is indítványozta.

A Be. 352. § (1) bekezdés a) pontja alapján a másodfokú eljárásban kiegészített tényállás most már megalapozott, felülbírálatra alkalmas, így a Be. 352. § (2) bekezdése szerint irányadó a másodfokú eljárásban.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok egyenként és összességükben történő értékelését követően túlnyomórészt helyesen vont következtetést az I. rendű vádlott bűnösségére, cselekményeinek minősítése is túlnyomórészt helyes, kivéve az 1-es tényálláspontbeli csalási cselekményt.

Ellentétben az ítélet 27. oldalán utolsó bekezdésben taglaltakkal az ügyész perbeszédében az 1- tényálláspontbeli csalási cselekménynél a minősítést módosította.

Ítélete 28. oldalán az elsőfokú bíróság helytelenül helyezkedett arra az álláspontra, hogy az I. rendű vádlott ... és ... sértettek sérelmére nem valósított meg bűncselekményt.

A Legfelsőbb Bíróság 1/2005. Büntető- polgári jogegységi határozata más ingatlanának csalással történő elidegenítésekor a vagyon elleni bűncselekmény sértettjéről a következőket részletezi:

Amikor az elkövető - magát szükségszerűen az ingatlan tulajdonosának tüntetve fel - hamis adásvételi, csere vagy egyéb más szerződéssel az eredeti tulajdonos tulajdonjogát a földhivatali nyilvántartásból törölteti, s azt a saját, vagy más - jóhiszemű - személy javára bejegyezteti, jogtalan haszonszerzés céljából megtévesztő magatartást tanúsít.

A jogtalan haszonszerzési célzat ilyenkor az ingatlanhoz kapcsolódik, s a tévedésbe ejtett passzív alany a bejegyzést eszközöző hivatalos személy, a kárt szenvedő (sértett) pedig az ingatlan eredeti tulajdonosa. Ha a tulajdonjog - változás bejegyzése megtörténik, a csalás befejezetté válik, ugyanis az ingatlan eredeti tulajdonosát az ingatlan értékével azonos összegű kár éri, mert tulajdonjogának elvesztése folytán a vagyonában a bűncselekmény ilyen mértékű értékcsökkenést okozott (Btk. 137. §-ának 5. pontja). A törlési per eredményessége ez esetben is a kár utólagos megtérülését jelenti csupán.

A csalás bűncselekménye mellett - a jogi tárgy eltérő voltából fakadóan - azzal valóságos halmazatban a Btk. 274. §-a (1) bekezdésének c) pontjában írt intellektuális közokirat-hamisítás ilyenkor is megállapítható.

Az így megszerzett ingatlan továbbértékesítése esetén a megtévesztett és kárt szenvedő jóhiszeműen szerződő fél sérelmére elkövetett csalás halmazati bűncselekménykénti felrovására általában nincs lehetőség, hiszen ekkor a bűncselekménnyel (csalással) megszerzett dologból származó előny elkövető általi biztosításáról van szó, amely büntetlen utócslekmény (ez értelemszerűen nem zárja ki a jóhiszemű szerző kötelmi jogi igényének érvényesíthetőségét). Az elkövető ugyanis a célzott jogtalan hasznot - az értékkel bíró ingatlant - az eredeti tulajdonos tulajdonjogának ingatlan-nyilvántartási törlésével szerzi meg, így amikor azt oly módon materializálja, hogy jóhiszemű személy részére (az ügyletkötési jogosultsága tekintetében őt tévedésbe ejtve) ellenérték fejében átruházza, további jogtalan haszonszerzési célzatról többnyire már nincs szó. Nem zárható ki ellenben a jóhiszeműen szerződő és az ingatlant végül meg nem szerző fél sérelmére megvalósított csalás önálló, az előbbivel valóságos anyagi halmazatban történő megállapítása akkor, ha az elkövető az ügylet révén további - a már előzőleg realizáltat meghaladó - jogtalan haszon megszerzésére törekszik. Ide értendő az az eset is, amikor az elkövető ugyanazon ingatlan többször, különböző jóhiszemű személyek részére „értékesíti”.

Amennyiben az ingatlan jogosulatlan megterhelése más - jogtalan haszonszerzést célzó - megtévesztő magatartás részét képezi (pl: az elkövető az ingatlant a visszafizetés

szándéka nélkül felvett hitelt fedezetéül ajánlja fel) a bűnhalmazat megállapításának természetesen ugyancsak nincs akadálya.

A fentebb leírtakra figyelemmel az 1-es tényálláspontbeli cselekmény kapcsán az ítélet az I. rendű vádlott terhére további 1 rb., a Btk. 318. § (1) bekezdésében meghatározott, de figyelemmel a (2) bekezdés c) pontjára, a (6) bekezdés b) pontja szerint minősülő és büntetendő jelentős kárt okozó üzletszerűen elkövetett csalás büntetettét állapította meg.

A bűncselekmény hiányában történő felmentésre vonatkozó jogi indokolás az ítélet 31. oldal utolsó bekezdésében nem foghat helyt.

Az ügyészség által bejelentett fellebbezés alapos.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel érintett vádlottat érintően a büntetés kiszabásánál irányadó bűnösségi körülményeket teljes körűen feltárta, de nem a súlyuknak megfelelően értékelte, amikor a szabadságvesztés mértékéről határozott.

A további bűncselekményben történő bűnösség megállapítására is figyelemmel - mindannak ellenére, hogy az okozott kár megtérült - a büntetés súlyosítása vált indokolttá a Btk. 37. §-ában szabályozott büntetési célok elérése érdekében, tekintettel a Btk. 83. §-ában rögzített büntetés kiszabási elvekre is.

A Btk. 77/B. § (1) bekezdés a) pontja értelmében vagyonelkobzást kell elrendelni arra a bűncselekmény elkövetéséből eredő vagyona, amelyet az elkövető a bűncselekmény elkövetése során vagy azzal összefüggésben szerzett.

A Legfelsőbb Bíróság 69/2008. Bk. véleményének I. pontja szerint a vagyonelkobzás célja a bűnös úton elért vagyongyarapodás elvonása.

A II/1. pont nyomán, ha a bűnös úton elért vagyongyarapodás a polgári jogi igény megítélésével kimerül, akkor nincs helye vagyonelkobzásnak.

Az eddig részletezettekből következik, hogy a III. tényálláspont esetében 16.800.000,-Ft összegben vagyonelkobzást kell elrendelni, míg a IV. tényálláspontbeli cselekménynél a bűnös úton elért vagyongyarapodás a polgári jogi igény megítélésével kimerült.

A bűnügyi költség viselésénél az elsőfokú bíróság akként rendelkezett, hogy a tárgyalási szakban beszerzett igazságügyi ingatlanszakértői vélemény elkészítésének költségét, illetve a szakértő tárgyaláson történő megjelenésének költségét az állam viseli, tekintettel arra, hogy a szakértői közreműködésre a felmentéssel végződő csalás büntett vonatkozásában volt szükség az eljárás során.

Miután az ítélet az I. rendű vádlott büntetőjogi felelősségét az 1-es tényálláspontbeli csalási bűncselekményben is megállapította, így a Be. 338. § (1) bekezdése alkalmazásával a szakértői tevékenységgel kapcsolatban felmerült bűnügyi költség megfizetésére is köteles.

Az elsőfokú bíróság ítéletének egyéb rendelkezései törvényesek és helyesek a fellebbezéssel érintett vádlottra.

A kifejtettekre tekintettel az ítélőtábla a Be. 372. § (1) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint megváltoztatta az elsőfokú bíróság ítéletét az I. rendű vádlottat érintően, míg egyebekben helybenhagyta a Be. 371. § (1) bekezdése értelmében.

Az ítélőtábla ítélete ellen a Be. 386. § (1) bekezdés a) pontja biztosítja a fellebbezési jogot az I. rendű vádlottat érintően.

... II. rendű vádlott vonatkozásában a jogerő megállapítására a Be. 357. § (2) bekezdés első mondatára figyelemmel került sor.

Debrecen, 2012. április 5.

Dr. Balla Lajos sk. a tanács elnöke, Dr. Nagy Éva sk. a tanács tagja, előadó, Szabóné dr. Szentmiklóssy Eleonóra sk. a tanács tagja.